

BS/72/2013

**STOSUNEK POLAKÓW
DO INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ**

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 11 stycznia 2013 roku

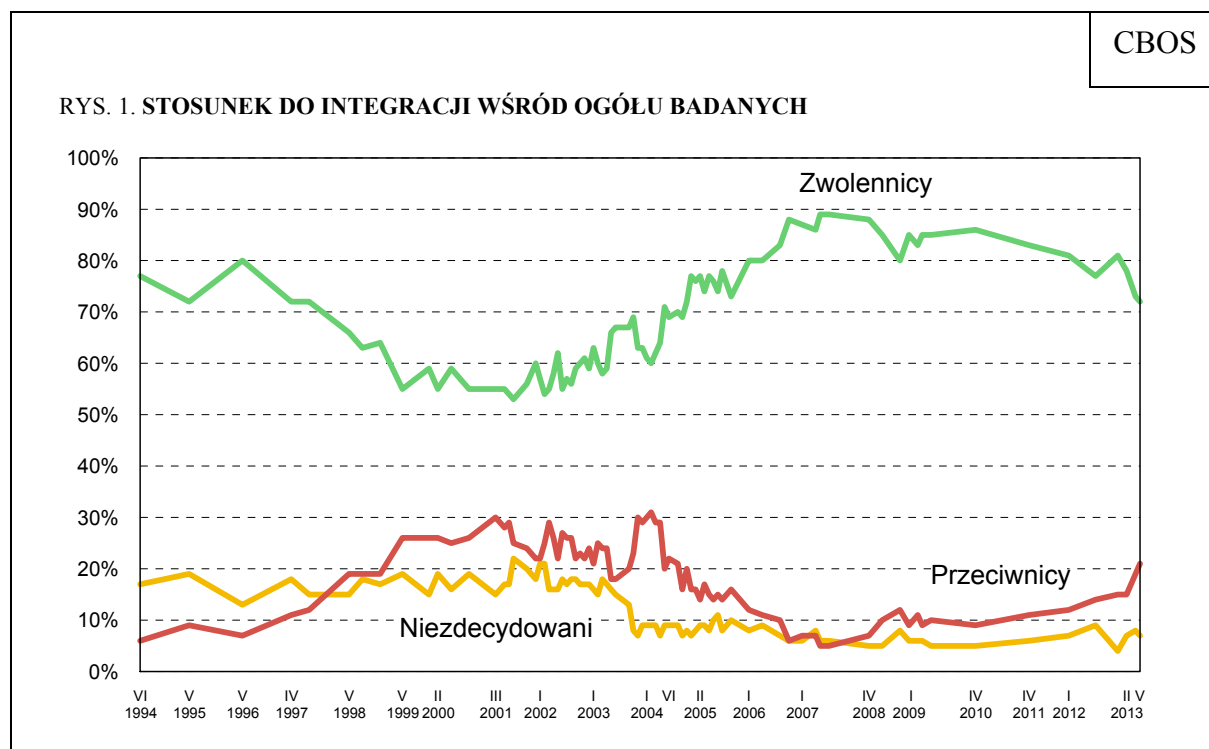

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Badania przeprowadzane w ostatnich miesiącach pokazywały symptomy słabnięcia społecznego poparcia dla integracji europejskiej. Najnowszy, majowy sondaż¹ potwierdza rosnący sceptycyzm w tej kwestii.

POPARCIE DLA CZŁONKOSTWA POLSKI W UE

Do zwolenników członkostwa Polski w Unii Europejskiej zalicza się obecnie 72% dorosłych Polaków. Co piąty (21%) jest przeciwny obecności naszego kraju we Wspólnocie. Porównywalne odsetki zwolenników i przeciwników integracji notowaliśmy w pierwszych miesiącach po akcesji.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (276) przeprowadzono w dniach 9–15 maja 2013 roku na liczącej 1101 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Tabela 1

Stosunek do integracji europejskiej wśród ogółu badanych	Wskazania respondentów według terminów badań																				
	2006		2007				2008			2009				2010	2011	2012			2013		
	VIII	X	I	IV	V	VII	IV	VII	XI	I	III	IV	VI	IV	IV	I	VII	XII	II	IV	V
	w procentach																				
Zwolennicy	83	88	87	86	89	89	88	85	80	85	83	85	85	86	83	81	77	81	78	73	72
Przeciwnicy	10	6	7	7	5	5	7	10	12	9	11	9	10	9	11	12	14	15	15	19	21
Niezdecydowani	7	6	6	8	6	6	5	5	8	6	6	6	5	5	6	7	9	4	7	8	7

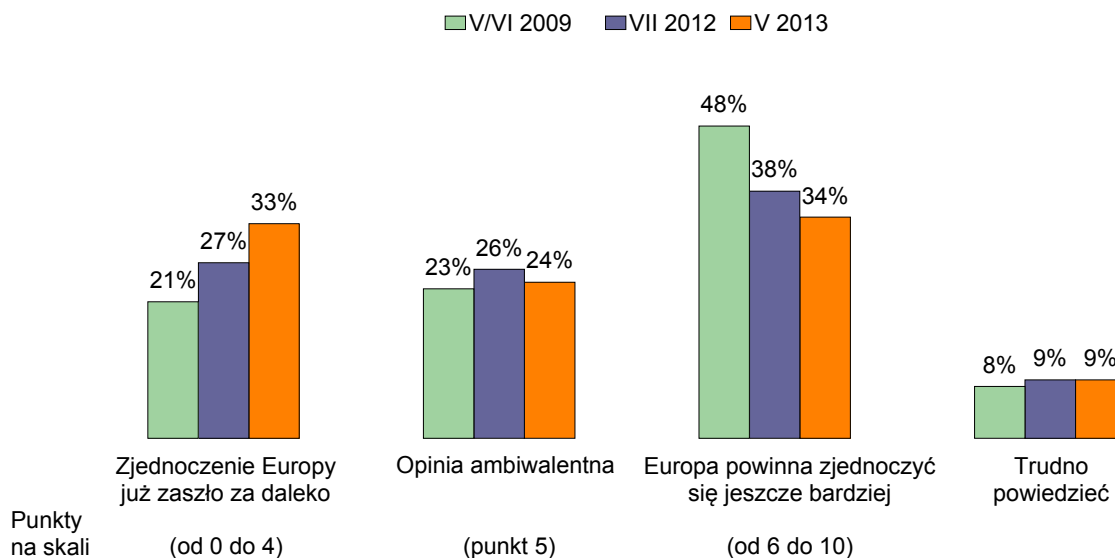
Pozytywny stosunek do członkostwa Polski w UE dominuje we wszystkich analizowanych grupach społeczno-demograficznych. Poziom poparcia dla obecności naszego kraju w Unii zależy w głównej mierze od wykształcenia: im ono wyższe, tym częstsza jest akceptacja członkostwa we Wspólnocie. Najwyższe poparcie dla obecności naszego kraju w UE notujemy zatem wśród osób z wyższym wykształceniem (89%), a ponadto wśród badanych o miesięcznych dochodach *per capita* powyżej 1500 zł (81%), respondentów dobrze oceniających warunki materialne swojego gospodarstwa domowego (81%). Z kolei najrzadziej akceptują integrację osoby mające 65 lat i więcej (59%), ankietowani z wykształceniem podstawowym (57%), badani o dochodach *per capita* poniżej 500 zł (60%) oraz respondenci źle oceniający własne warunki materialne (62%). Stosunkowo niskim poziomem poparcia dla członkostwa w UE (55%) wyróżniają się także osoby, które można zaliczyć do najbardziej religijnych – praktykujące religijnie kilka razy w tygodniu.

W potencjalnych elektoratach partyjnych przynależność Polski do UE dość powszechnie popierają zwolennicy PO (91%), a rzadziej niż przeciętnie – sympatycy PiS (66%).

STOSUNEK DO ROZWOJU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ

Przedłużający się kryzys w strefie euro i, być może, postrzegana jako niedostateczna skuteczność instytucji unijnych w jego zażegnaniu przyczyniają się do narastania sceptycyzmu wobec pogłębiania współpracy w ramach UE. Przed czterema laty ponad dwukrotnie więcej osób popierało rozwój integracji europejskiej, niż stało na stanowisku, że zjednoczenie Europy zaszło już za daleko. Jeszcze rok temu zwolennicy dalszego jednoczenia się Europy mieli przewagę nad jego przeciwnikami. Obecnie obie grupy są mniej więcej równoliczne i każda z nich obejmuje jedną trzecią ogółu badanych.

RYS. 2. NIEKTÓRZY UWAŻAJĄ, ŻE EUROPA POWINNA SIĘ ZJEDNOCZYĆ JESZCZE BARDZIEJ. INNI SĄDZĄ, ŻE ZJEDNOCZENIE EUROPY JUŻ ZASZŁO ZA DALEKO. A JAKIE JEST PANA(I) ZDANIE? PROSZĘ OKREŚLIĆ SWOJE POGŁĄDY KORZYSTAJĄC ZE SKALI OD 0 (ZJEDNOCZENIE EUROPY JUŻ ZASZŁO ZA DALEKO) DO 10 (EUROPA POWINNA ZJEDNOCZYĆ SIĘ JESZCZE BARDZIEJ)

Za pogłębianiem integracji europejskiej częściej niż przeciętnie opowiadają się ludzie młodzi – od 18 do 24 roku życia (46%), uczniowie i studenci (46%).

Kwestia ta budzi kontrowersje wśród sympatyków poszczególnych partii politycznych. Przekonanie, że Europa powinna zjednoczyć się bardziej niż dotychczas, przeważa w elektoratach PO, PSL oraz SLD. Wśród zwolenników PiS częstsza jest niechęć do dalszej integracji.

Tabela 2

Potencjalne elektoraty	Niektórzy uważają, że Europa powinna się zjednoczyć jeszcze bardziej. Inni sądzą, że zjednoczenie Europy już zaszło za daleko. A jakie jest Pana(i) zdanie? Proszę określić swoje poglądy korzystając ze skali od 0 do 10			
	Zjednoczenie Europy już zaszło za daleko (punkty 0–4)	Opinia ambiwalentna (punkt 5)	Europa powinna zjednoczyć się jeszcze bardziej (punkty 6–10)	Trudno powiedzieć
	w procentach			
PiS	38	21	30	11
SLD	31	13	54	2
PO	24	31	43	2
PSL*	19	31	41	9

* Dane dotyczące elektoratu PSL należy traktować ostrożnie ze względu na niewielką jego liczebność w badanej próbie

OCENA SKUTKÓW CZŁONKOSTWA POLSKI W UE

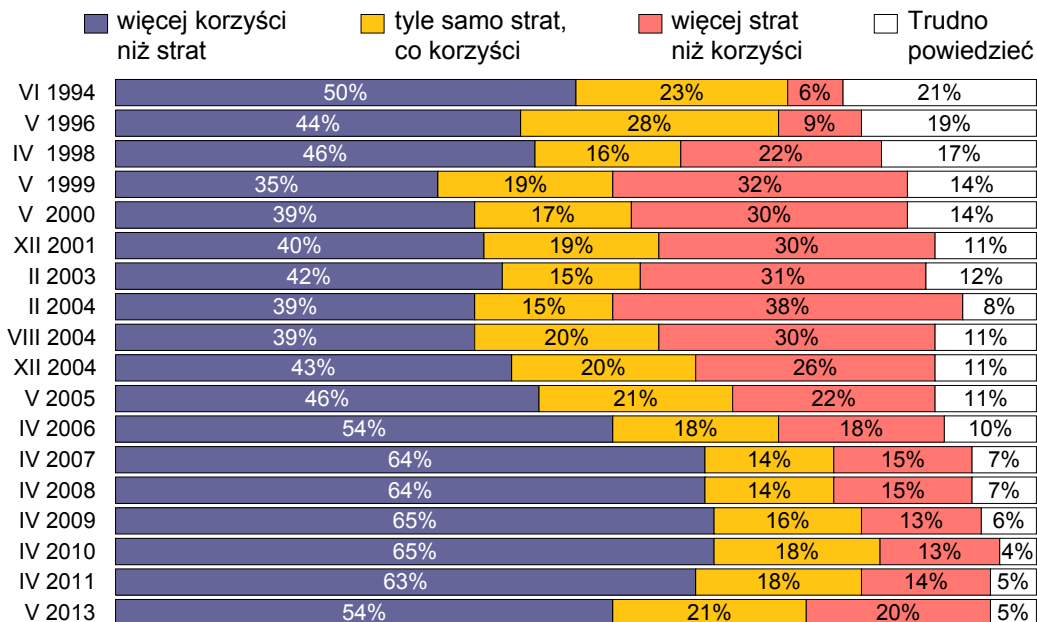
Wzrostowi sceptycyzmu wobec integracji europejskiej towarzyszy pogorszenie ocen skutków członkostwa w UE. Kryzys w strefie euro, który pociągnął za sobą spowolnienie gospodarcze w naszym kraju, spowodował, że przekonanie, iż Polska odnosi korzyści z integracji, osłabło. Nadal jednak ponad połowa Polaków (54%) pozytywnie ocenia efekty integracji dla naszego kraju. Co piąty badany (20%) podsumowuje dotychczasowy bilans integracji krytycznie. Mniej więcej tyle samo ankietowanych (21%) jest zdania, że korzyści i straty związane z członkostwem Polski w Unii się równoważą.

Od początku naszych badań dotyczących najpierw spodziewanych, a potem postrzeganych efektów członkostwa w UE respondenci lepiej oceniali skutki integracji dla Polski niż dla siebie osobiście. Także dziś więcej osób zauważa pozytywne rezultaty członkostwa w wymiarze ogólnokrajowym niż w wymiarze osobistym. Ale, co ciekawe, dostrzeganie korzyści z integracji dla siebie osobiście nie zmalało wraz ze spadkiem pozytywnych ocen jej skutków dla Polski i wraz ze spadkiem poparcia dla integracji. Pozytywnie ocenia bilans integracji dla siebie osobiście ponad dwie piąte badanych (42%). Raczej negatywnych rezultatów przynależności Polski do UE doświadcza 16% ankietowanych. Niejednoznacznie ocenia je co trzeci respondent (33%).

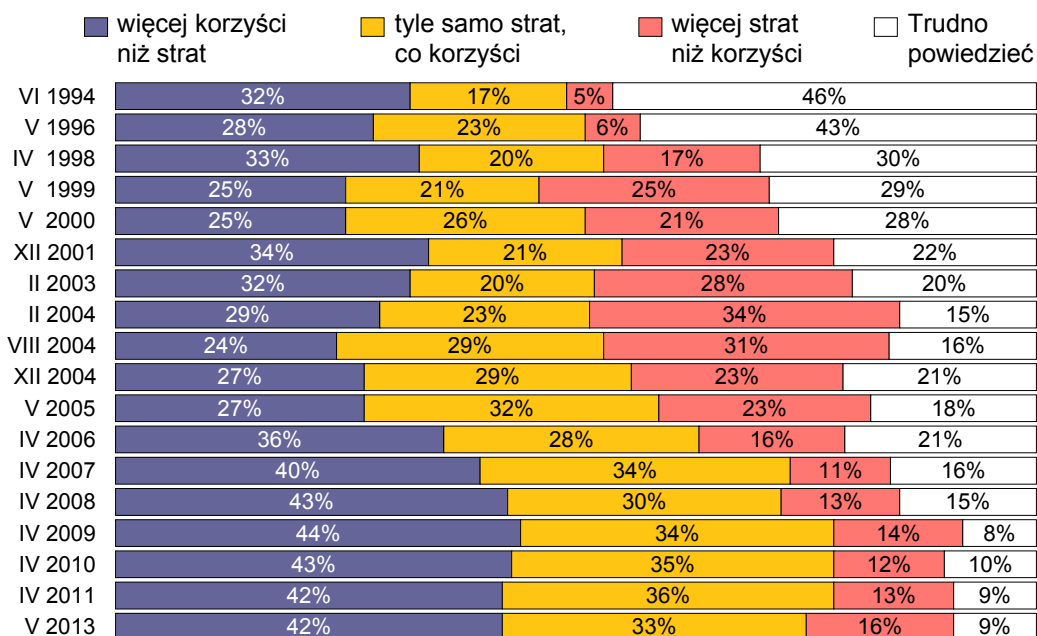
Podzielone są opinie na temat tego, kto przede wszystkim zyskuje na integracji: Polska czy kraje wcześniej będące członkami Wspólnoty. W ostatnich latach przybywa jednak osób sądzących, że beneficjentem integracji są przede wszystkim dawni członkowie Unii – obecnie stanowią one 39% ogółu badanych. Na Polskę jako głównego beneficjenta integracji wskazuje niespełna jedna trzecia respondentów (30%). Niemal co piąty (18%) uważa natomiast, że na członkostwie w UE tyle samo zyskuje Polska, co państwa „starej” Unii.

RYS. 3.

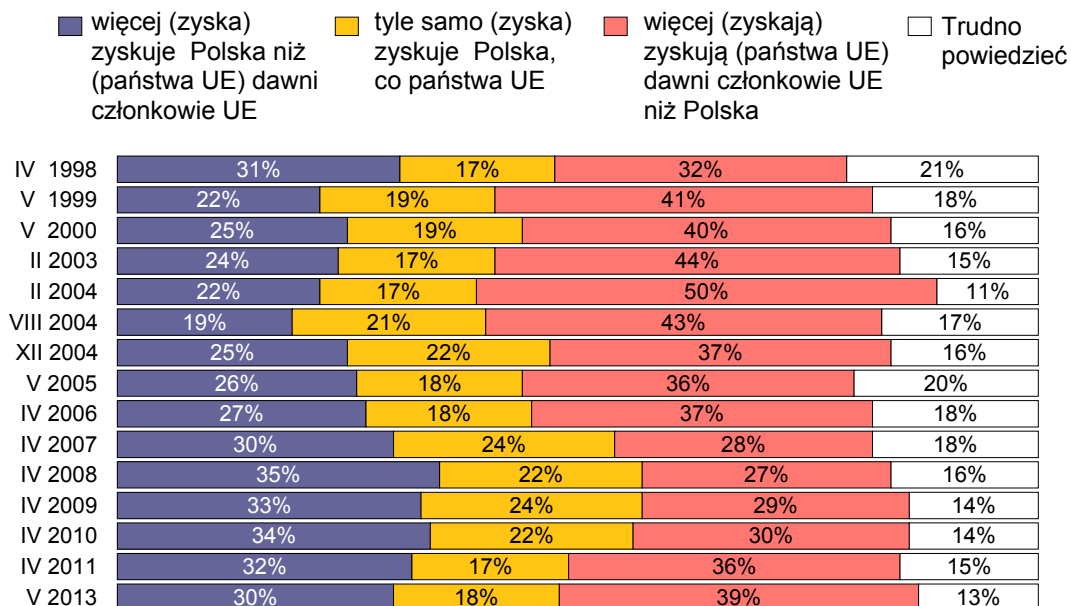
Integracja z Unią Europejską (przyniesie) przynosi Polsce:

Integracja z Unią Europejską (przyniesie) przynosi Panu(i) osobiście:

RYS. 4. NA PRZYSTĄPIENIU POLSKI DO UNII EUROPEJSKIEJ:

Na postrzeganie skutków członkostwa Polski w Unii Europejskiej wpływają takie cechy społeczno-demograficzne badanych, jak: płeć, wiek, wykształcenie, ocena własnych warunków materialnych, orientacja światopoglądowa (poglądy polityczne i religijność). Jak wynika z analiz², stosunkowo najlepiej skłonni są oceniać rezultaty przynależności Polski do UE ankietowani mający określone poglądy polityczne i wykształcenie średnie lub wyższe (66% ocen pozytywnych). Najrzadziej korzyści z integracji dla Polski dostrzegają osoby niepotrafiące określić swoich poglądów politycznych, w wieku 65 lat i więcej (23%). Pozytywne efekty integracji osobiście odczuwają najczęściej respondenci od 18 do 44 roku życia z wyższym wykształceniem (66%), stosunkowo najrzadziej – mający co najmniej 55 lat, wykształcenie podstawowe lub zasadnicze zawodowe i niemający określonych poglądów politycznych (10%). Przekonanie, że to przede wszystkim Polska jest beneficjentem integracji, najczęściej wyrażają mężczyźni z wyższym wykształceniem (47%), a najrzadziej – osoby z wykształceniem podstawowym lub zasadniczym zawodowym, niemające określonych poglądów politycznych (17%). Z kolei o tym, że to przede wszystkim dawni członkowie Unii zyskują na integracji, najczęściej przekonani są badani z wykształceniem podstawowym lub zasadniczym zawodowym, o prawicowych poglądach politycznych (56%).

² Wykorzystano model IBM SPSS Decision Trees.

Przeświadczenie o dodatnim bilansie członkostwa w UE dla Polski przeważa w elektoratach wszystkich ugrupowań politycznych cieszących się obecnie największym poparciem społecznym. Wyborcy analizowanych partii częściej skłonni są także dostrzegać pozytywne niż negatywne rezultaty integracji w wymiarze osobistym. Korzyści z przynależności do Unii – zarówno dla kraju, jak i dla siebie osobiście – najczęściej zauważają zwolennicy PO. W elektoracie tego ugrupowania (jako jedynym) przeważa też opinia, że na przystąpieniu naszego kraju do struktur europejskich więcej zyskuje Polska niż państwa „starej” Unii. Sympatycy PiS i PSL skłaniają się natomiast ku pogładowi, że korzyści z integracji odnoszą głównie dawni członkowie UE.

Tabela 3

Potencjalne elektoraty	Wejście Polski do UE przynosi Polsce więcej korzyści niż strat	Opinie niejednoznaczne	Wejście Polski do UE przynosi Polsce więcej strat niż korzyści	Trudno powiedzieć
	w procentach			
PO	78	15	6	1
SLD	69	13	18	0
PiS	48	20	25	7
PSL*	47	19	27	7

* Ze względu na małą liczebność zwolenników PSL w badanej próbie dane dotyczące elektoratu tej partii należy traktować jako przybliżone

Tabela 4

Potencjalne elektoraty	Wejście Polski do UE mnie osobiście przynosi więcej korzyści niż strat	Opinie niejednoznaczne	Wejście Polski do UE mnie osobiście przynosi więcej strat niż korzyści	Trudno powiedzieć
	w procentach			
PO	62	29	3	6
SLD	47	24	21	8
PiS	40	34	19	7
PSL*	32	44	13	11

* Ze względu na małą liczebność zwolenników PSL w badanej próbie dane dotyczące elektoratu tej partii należy traktować jako przybliżone

Tabela 5

Potencjalne elektoraty	Na przystąpieniu Polski do UE więcej zyskuje Polska niż dawni członkowie Unii	Opinie niejednoznaczne	Na przystąpieniu Polski do UE więcej zyskują dawni członkowie Unii niż Polska	Trudno powiedzieć
	w procentach			
PO	49	21	21	9
SLD	36	19	37	8
PSL*	31	8	54	7
PiS	18	15	53	14

* Ze względu na małą liczebność zwolenników PSL w badanej próbie dane dotyczące elektoratu tej partii należy traktować jako przybliżone

Opinie o skutkach przystąpienia Polski do Unii Europejskiej wiążą się ze stosunkiem do integracji. Zwolennicy członkostwa naszego kraju w UE oceniają je zdecydowanie lepiej niż przeciwnicy, przy czym po raz kolejny już w naszych badaniach potwierdza się prawidłowość, zgodnie z którą poparcie dla integracji silniej wiąże się z pozytywną oceną jej dotychczasowych efektów w skali całego kraju (V Cramera=0,41) niż w wymiarze osobistym (V Cramera=0,32). Oznacza to, że Polacy popierając członkostwo w UE nadal w większym stopniu kierują się przekonaniem, że jest ono korzystne dla kraju, niż poczuciem, że sami zyskują na akcesji.

Tabela 6

Stosunek do członkostwa Polski w Unii Europejskiej	Wejście Polski do UE przynosi Polsce więcej korzyści niż strat	Opinie niejednoznaczne	Wejście Polski do UE przynosi Polsce więcej strat niż korzyści	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Zwolennicy	68	19	10	3
Przeciwnicy	15	24	56	5
Niezdecydowani	22	32	22	24

Tabela 7

Stosunek do członkostwa Polski w Unii Europejskiej	Wejście Polski do UE mniej osobiście przynosi więcej korzyści niż strat	Opinie niejednoznaczne	Wejście Polski do UE mniej osobiście przynosi więcej strat niż korzyści	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Zwolennicy	52	32	10	6
Przeciwnicy	13	38	40	9
Niezdecydowani	19	36	16	29

★

★

★

Rośnie sceptycyzm Polaków wobec pogłębiania integracji europejskiej. W pewnym, choć ograniczonym, stopniu przekłada się on na stosunek do obecności naszego kraju w UE. Nadal bowiem zdecydowana większość Polaków popiera członkostwo Polski we Wspólnocie. Kryzys w strefie euro, który pociągnął za sobą spowolnienie gospodarcze w naszym kraju,

spowodował, że przekonanie o korzyściach, jakie Polska odnosi z integracji, osłabło. Nie zmniejszył się jednak odsetek osób dostrzegających korzyści z integracji dla siebie osobiście. Wydaje się, że rosnący sceptycyzm wobec integracji opiera się na innych przesłankach niż sceptycyzm z okresu, kiedy wchodziliśmy do UE. Wówczas jako społeczeństwo obawialiśmy się, że możemy nie dać sobie rady w Unii, że nasze przedsiębiorstwa i gospodarstwa rolne nie poradzą sobie z unijną konkurencją, obecnie zaś niepokoi nas, że to Unia może nas ciągnąć w dół. Jak pokazują wyniki Eurobarometru z jesieni 2012 roku, Polacy – obok Brytyjczyków i Czechów – należą do tych społeczeństw, które stosunkowo najczęściej uważają, że ich kraj lepiej poradziłby sobie z wyzwaniami przyszłości poza Unią niż w Unii³.

Opracowała
Beata ROGUSKA

³ Wyniki przytaczanych badań Eurobarometru są dostępne na stronie http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb/eb78/eb78_publ_en.pdf

Tabela 1

		Czy osobiście popiera Pan(i) członkostwo Polski w Unii Europejskiej czy też jest Pan(i) temu przeciwny(a)?			Liczba osób
		Popieram	Jestem temu przeciwny(a)	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		72	21	7	1099
Płeć	Mężczyźni	76	20	4	533
	Kobiety	68	22	10	566
Wiek	18-24 lata	79	15	5	130
	25-34	78	19	3	223
	35-44	75	18	7	187
	45-54	73	23	4	181
	55-64	70	22	9	190
	65 lat i więcej	59	26	15	189
Miejsce zamieszkania	Wieś	68	23	9	434
	Miasto do 20 tys.	72	20	8	164
	20-100 tys.	79	17	3	210
	101-500 tys.	73	20	7	176
	501 tys. i więcej mieszk.	73	23	5	116
Wykształcenie	Podstawowe	57	28	15	239
	Zasadnicze zawodowe	68	25	7	276
	Średnie	76	19	5	369
	Wyższe	89	10	1	216
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	89	10	1	114
	Średni personel, technicy	70	22	8	42
	Pracownicy adm.-biurowi	80	19	1	64
	Pracownicy usług	77	15	8	86
	Robotnicy wykwalifikowani	78	18	4	129
	Robotnicy niewykwalifik.	54	36	10	63
	Rolnicy	75	20	5	56
	Pracujący na własny rach.	78	20	2	41
Bierni zawodowo	Renciści	59	28	12	72
	Emeryci	62	26	12	215
	Uczniowie i studenci	78	15	7	73
	Bezrobotni	73	19	8	84
	Gospodynie domowe i inni	70	24	6	61
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	75	20	5	168
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	75	22	3	78
	sekt. pryw. poza rolnict.	79	16	5	274
	prywatnym gosp. rolnym	75	21	5	59
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	60	31	9	159
	501-750	73	22	5	117
	751-1000	73	20	7	145
	1001-1500	74	21	5	165
	Powyżej 1500 zł	81	16	3	211
Ocena własnych war. mater.	Złe	62	26	12	154
	Średnie	68	23	9	509
	Dobre	81	16	4	436
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	55	34	11	64
	Raz w tygodniu	74	19	7	516
	1-2 razy w miesiącu	72	23	5	166
	Kilka razy w roku	73	20	7	223
	W ogóle nie uczestniczy	73	19	7	130
Poglądy polityczne	Lewica	79	18	3	195
	Centrum	74	19	6	381
	Prawica	75	22	3	259
	Trudno powiedzieć	61	24	15	265

Tabela 2

		Niektórzy uważają, że Europa powinna się zjednoczyć jeszcze bardziej. Inni sądzą, że zjednoczenie Europy już zaszło za daleko. A jakie jest Pana(i) zdanie? Proszę określić swoje poglądy, korzystając ze skali od 0 do 10, na której „0” oznacza „Zjednoczenie Europy już zaszło za daleko”, a 10 – „Europa powinna zjednoczyć się jeszcze bardziej”				Liczba osób
		Zjednoczenie Europy już zaszło za daleko (punkty od 0 do 4)	Opinia ambiwalentna (punkt 5)	Europa powinna zjednoczyć się jeszcze bardziej (punkty od 6 do 10)	Nie wiem, trudno powiedzieć, odmowa odpowiedzi	
		%	%	%	%	
Ogółem		33	24	34	9	1101
Płeć	Mężczyźni	36	22	36	6	533
	Kobiety	30	26	32	12	568
Wiek	18-24 lata	33	19	46	2	130
	25-34	34	27	33	7	223
	35-44	34	26	36	4	187
	45-54	39	26	31	4	181
	55-64	29	22	37	12	191
	65 lat i więcej	28	20	27	25	189
Miejsce zamieszkania	Wieś	31	23	34	11	434
	Miasto do 20 tys.	32	19	40	9	164
	20-100 tys.	39	22	33	6	210
	101-500 tys.	35	28	28	9	178
	501 tys. i więcej mieszk.	24	29	38	9	116
Wykształcenie	Podstawowe	30	19	35	16	239
	Zasadnicze zawodowe	33	22	35	11	276
	Średnie	35	25	34	6	369
	Wyższe	33	29	33	5	217
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	28	36	33	3	115
	Średni personel, technicy	51	20	27	2	42
	Pracownicy adm.-biurowi	40	28	28	4	64
	Pracownicy usług	33	25	33	9	86
	Robotnicy wykwalifikowani	40	22	33	5	129
	Robotnicy niewykwalifik.	30	23	40	7	63
	Rolnicy	34	30	31	5	56
	Pracujący na własny rach.	41	11	31	17	41
Bierni zawodowo	Renciści	25	26	36	13	72
	Emeryci	27	20	29	23	215
	Uczniowie i studenci	34	19	46	1	73
	Bezrobotni	28	27	43	2	84
	Gospodynie domowe i inni	37	17	40	6	61
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	37	28	30	5	169
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	41	25	29	5	78
	sekt. pryw. poza rolnict.	34	25	35	6	274
	prywatnym gosp. rolnym	32	31	32	4	59
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	35	21	37	6	159
	501-750	36	25	31	7	117
	751-1000	28	21	38	12	146
	1001-1500	33	22	36	9	165
	Powyżej 1500 zł	35	27	32	5	211
Ocena własnych war. mater.	Złe	35	14	36	15	154
	Średnie	32	25	32	11	511
	Dobre	32	26	36	5	436
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	34	24	30	12	65
	Raz w tygodniu	35	26	30	9	516
	1-2 razy w miesiącu	31	22	33	14	166
	Kilka razy w roku	25	24	44	7	223
	W ogóle nie uczestniczy	40	17	36	7	130
Poglądy polityczne	Lewica	35	15	44	5	195
	Centrum	33	33	30	4	382
	Prawica	37	24	32	7	259
	Trudno powiedzieć	27	16	35	22	265

Tabela 3

		Integracja z Unią Europejską przynosi Polsce:				Liczba osób
		więcej korzyści niż strat	tyle samo strat, co korzyści	więcej strat niż korzyści	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		54	21	20	5	1099
Płeć	Mężczyźni	56	21	20	3	533
	Kobiety	52	22	20	6	566
Wiek	18-24 lata	61	18	18	2	130
	25-34	62	17	19	1	223
	35-44	49	26	22	3	187
	45-54	60	20	18	3	181
	55-64	49	24	22	4	189
	65 lat i więcej	44	23	19	15	189
Miejsce zamieszkania	Wieś	49	24	21	6	434
	Miasto do 20 tys.	56	20	19	6	164
	20-100 tys.	59	20	17	4	210
	101-500 tys.	55	22	21	2	177
	501 tys. i więcej mieszk.	59	17	21	3	115
Wykształcenie	Podstawowe	41	24	26	10	238
	Zasadnicze zawodowe	45	26	23	6	276
	Średnie	59	20	19	2	369
	Wyższe	72	16	11	1	216
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	71	16	13		114
	Średni personel, technicy	62	21	15	3	42
	Pracownicy adm.-biurowi	68	14	16	3	64
	Pracownicy usług	56	20	21	3	86
	Robotnicy wykwalifikowani	54	28	17	1	129
	Robotnicy niewykwalifik.	42	23	32	3	63
	Rolnicy	46	28	20	6	56
	Pracujący na własny rach.	60	19	21		41
Bierni zawodowo	Renciści	43	21	26	10	72
	Emeryci	44	23	20	12	214
	Uczniowie i studenci	65	17	17	1	73
	Bezrobotni	49	25	24	3	84
	Gospodynie domowe i inni	56	15	23	6	61
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	61	18	20	1	168
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	48	37	12	2	78
	sekt. pryw. poza rolnict.	61	17	21	1	274
	prywatnym gosp. rolnym	46	26	21	7	59
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	45	19	32	3	159
	501-750	51	24	21	4	117
	751-1000	53	26	17	5	146
	1001-1500	57	23	14	6	165
	Powyżej 1500 zł	63	16	19	2	211
Ocena własnych war. mater.	Złe	49	17	27	7	154
	Średnie	48	24	22	5	509
	Dobre	62	20	15	3	436
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	40	24	28	8	64
	Raz w tygodniu	56	21	18	4	516
	1-2 razy w miesiącu	54	21	20	5	166
	Kilka razy w roku	51	22	22	5	222
	W ogóle nie uczestniczy	56	20	21	4	130
Poglądy polityczne	Lewica	63	17	18	2	195
	Centrum	57	23	18	2	381
	Prawica	58	17	21	4	259
	Trudno powiedzieć	40	26	23	11	264

Tabela 4

		Integracja z Unią Europejską przynosi Panu(i) osobiście:				Liczba osób
		więcej korzyści niż strat	tyle samo strat, co korzyści	więcej strat niż korzyści	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		42	33	16	9	1097
Płeć	Mężczyźni	42	33	17	9	533
	Kobiety	41	34	16	9	564
Wiek	18-24 lata	52	28	14	6	130
	25-34	53	30	15	3	223
	35-44	49	27	17	7	187
	45-54	42	33	21	5	181
	55-64	31	40	17	12	188
	65 lat i więcej	24	41	15	20	188
Miejsce zamieszkania	Wieś	39	33	18	10	433
	Miasto do 20 tys.	44	31	17	8	163
	20-100 tys.	42	34	18	6	210
	101-500 tys.	40	38	10	12	177
	501 tys. i więcej mieszk.	48	31	14	7	115
Wykształcenie	Podstawowe	31	31	22	16	237
	Zasadnicze zawodowe	34	34	21	11	276
	Średnie	41	38	15	5	369
	Wyższe	63	27	7	3	216
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	68	23	8	1	114
	Średni personel, technicy	47	32	12	9	42
	Pracownicy adm.-biurowi	56	31	11	2	64
	Pracownicy usług	43	32	19	6	86
	Robotnicy wykwalifikowani	41	36	16	7	129
	Robotnicy niewykwalifik.	32	29	30	9	63
	Rolnicy	43	36	16	5	56
	Pracujący na własny rach.	58	20	15	7	41
Bierni zawodowo	Renciści	26	37	27	11	72
	Emeryci	26	40	16	18	212
	Uczniowie i studenci	55	27	10	9	73
	Bezrobotni	34	36	21	8	84
	Gospodynie domowe i inni	37	42	14	7	61
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	54	28	15	3	168
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	41	39	14	7	78
	sekt. prywat. poza rolnict.	51	29	15	5	274
	prywatnym gosp. rolnym	40	34	20	5	59
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	35	32	28	5	159
	501-750	40	35	17	8	117
	751-1000	36	42	16	6	146
	1001-1500	41	33	12	14	164
	Powyżej 1500 zł	51	33	11	5	211
Ocena własnych war. mater.	Złe	34	29	27	9	154
	Średnie	35	36	18	11	509
	Dobre	52	32	10	6	435
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	27	44	24	5	63
	Raz w tygodniu	41	36	14	9	516
	1-2 razy w miesiącu	45	29	17	9	166
	Kilka razy w roku	41	31	18	10	222
	W ogóle nie uczestniczy	47	30	17	7	130
Poglądy polityczne	Lewica	52	25	15	7	195
	Centrum	42	39	14	5	381
	Prawica	43	34	17	6	258
	Trudno powiedzieć	32	31	20	17	263

Tabela 5

		Na przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej:				Liczba osób
		więcej zyskuje Polska niż dawni członkowie UE	tyle samo zyskuje Polska, co państwa UE	więcej zyskują dawni członkowie UE niż Polska	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		30	18	39	13	1098
Płeć	Mężczyźni	35	15	41	10	533
	Kobiety	25	21	38	16	565
Wiek	18-24 lata	36	22	26	16	130
	25-34	33	20	36	10	223
	35-44	35	20	38	7	187
	45-54	30	17	41	12	181
	55-64	24	14	51	11	188
	65 lat i więcej	22	15	40	23	189
Miejsce zamieszkania	Wieś	27	13	44	16	433
	Miasto do 20 tys.	27	21	41	11	164
	20-100 tys.	30	21	39	10	209
	101-500 tys.	33	22	30	15	177
	501 tys. i więcej mieszk.	39	19	32	10	115
Wykształcenie	Podstawowe	20	17	43	20	237
	Zasadnicze zawodowe	23	16	45	16	276
	Średnie	35	16	39	11	369
	Wyższe	40	27	27	6	216
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	38	21	35	7	114
	Średni personel, technicy	48	14	30	9	42
	Pracownicy adm.-biurowi	28	24	37	12	64
	Pracownicy usług	35	19	36	10	86
	Robotnicy wykwalifikowani	36	15	39	10	129
	Robotnicy niewykwalifik.	25	20	39	16	63
	Rolnicy	20	7	57	16	56
Pracujący na własny rach.	32	22	35	11	41	
Bierni zawodowo	Renciści	22	15	49	14	72
	Emeryci	22	14	43	21	212
	Uczniowie i studenci	36	25	25	15	73
	Bezrobotni	24	22	45	9	84
Pracuje w:	Gospodynie domowe i inni	30	25	30	15	61
	inst. państw., publicznej	34	22	37	8	168
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	32	21	37	10	78
	sekt. pryw. poza rolnict.	39	16	34	11	274
	prywatnym gosp. rolnym	20	10	55	15	59
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	26	18	49	7	159
	501-750	35	15	39	11	117
	751-1000	25	20	43	12	146
	1001-1500	27	21	39	13	164
	Powyżej 1500 zł	37	19	34	11	211
Ocena własnych war. mater.	Złe	22	21	44	14	154
	Średnie	27	16	44	13	509
	Dobre	36	20	32	13	435
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	25	15	47	14	64
	Raz w tygodniu	26	18	43	13	516
	1-2 razy w miesiącu	31	22	35	11	166
	Kilka razy w roku	33	14	37	16	222
	W ogóle nie uczestniczy	39	20	29	12	129
Poglądy polityczne	Lewica	38	19	35	8	195
	Centrum	30	20	39	11	381
	Prawica	28	16	45	10	258
	Trudno powiedzieć	24	16	37	23	263